

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

Førsteutkast

Program

Nordland Venstre,
Fylkestingsvalget 2023

1 **Til medlemmer og lokallag i Nordland Venstre.**

2 Programkomitéen legger med dette frem førsteutkastet til program for fylkestingsvalget i
3 2023. Komiteen har tatt med seg gode og viktige innspill fra medlemmer, lokallag og diverse
4 samfunnsaktører gjennom innspill og digitale møter.

5 Fristen for innspill i førsteutkastet er 20. november. Komiteen vil legge fram sitt 2. og
6 endelige utkast til program 15. desember og programmet vedtas av årsmøtet i mars 2023.

7 Endringsforslag må være spesifikke, merkes med sidenummer og linjenummer og leveres på
8 skjema som gjøres tilgjengelig på venstre.no/nordland

9

10

11

12 Komiteens medlemmer:

13 - Bjørn Værnes Fiske

14 - Cathrine Mortensen

15 - Per Elling Braseth-Ellingsen

16 - Johanna-Franziska Wika

17 - Georg Enga (vara)

18 - Ida Gudding Johnsen

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30 På vegne av programkomitéen

31 Ida Gudding Johnsen

32 Leder

1	Innhold	
2		
3	1. VI TAR NORDLAND FRAMOVER	4
4	2. TA VARE PÅ NATUREN	5
5	b) Mer fornybar energi	5
6	c) Sikre naturmangfold	6
7	d) Miljø, bærekraft og avfallshåndtering	6
8	3. UTDANNING FOR FRAMTIDA	7
9	a. Videregående skole	7
10	b. Samarbeid mellom skole og arbeidsliv	8
11	c. Fagskoler og OPUS	9
12	d. Fylkeskommunen som medspiller for høyere utdanning i fylket	9
13	4. MODERNE OG GRØNN SAMFERDSEL I NORDLAND	10
14	a. Gang og sykkel	10
15	b. Buss og kollektivtransport	10
16	c. Ferjer og båttruter	11
17	d. Veg og bane	11
18	e. Luftfart	12
19	f. Bredbånd	12
20	5. NORDLAND TRENGER FOLK - TA HELE NORDLAND I BRUK	13
21	6. MANGFOLDIG OG FRITT KULTURLIV	13
22		
23		

1. VI TAR NORDLAND FRAMOVER

Hvor mange bryr seg om hva som skjer i fylkeskommunen? Ikke så mange. Så lenge båtene går og skolene består, virker nordlendingene å være relativt uinteressert i hva som skjer i fylkespolitikken.

Nordland Venstres program blir kanskje nok en ingrediens i denne likegyldige sausen som fylkeskommunen til tider virker marinert i. Men skjult mellom linjene i dette dokumentet ligger noe som vi i Venstre mener vi trenger mye mer av her nord: En ukuelig tro på folkene, mulighetene, samarbeid og framtida.

Vi i Nordland Venstre er ikke fornøyd med hvordan fylkeskommunen fungerer. Vår prinsipielle holdning er at makt og avgjørelser alltid bør flyttes så nært folk som mulig. Det er et argument for det fylkeskommunale nivå. Samtidig gjør måten fylkesrådet og flertallet i fylkestinget styrer fylkeskommunen på, at nordlendinger flest føler seg nærmere knyttet til Stortinget og det som skjer der. Til tider kan man få inntrykk av at fylkestinget er til mest for fylkespolitikernes skyld.

Det vil vi i Venstre endre på. Vi vil ta fylket tilbake til nordlendingene, så lenge fylkeskommunen eksisterer. Helst vil vi at hele Nord-Norge skal være én region, én kraftfull stemme i nord, men inntil det skjer skal vi gjøre mer ut av Nordlands folkevalgte organ. Det trenger vi din stemme og hjelp til.

Vi vil kaste fylkesrådet, både det som sitter nå, og hele konseptet fylkesråd. Vi vil at makta skal være i det åpne fylkestinget, i stedet for bak lukkede dører i fylkesrådsmøtene. Vi vil gjeninnføre formannskapsmodellen slik at flere inkluderes i demokratiet. Og vi vil gjøre en skikkelig gjennomgang av kostnader og ordninger knyttet til fylkesdemokratiet.

Vi vil rett og slett undersøke om det er hensiktsmessig å bruke så mange ressurser som vi gjør på å opprettholde det regionale folkevalgte nivået. Og vi vil røske opp i etablerte maktstrukturer som vi mener samler for mye makt på for få hender. Vi vil inkludere flere i fylkesdemokratiet, for å se om det er verdt å holde liv i.

Venstre mener sittende fylkesråd har vært for passive i det grønne skiftet, for dogmatiske i spørsmål om utdanningsstruktur og for negative til alt de ikke selv har funnet på. Etter å ha brukt åtte år på å svartmale regjeringen og fraskrive seg ansvaret for tingenes tilstand i Nordland, er det på tide at makta byttes ut.

Vi har et fylke fullstappet med muligheter. Vi må inkludere flere for å få realisert disse mulighetene. Nordland utvikles ikke av politikerne, men av folk og bedrifter. Det skal være godt å bo her, og målet er at flere skal gjøre nordlending av seg. Det klarer verken Venstre eller andre parti alene å sørge for. Men sammen med andre, ved å samarbeide både på tvers av politiske skillelinjer, sektorer og andre barrierer, lover vi å gjøre det beste ut av det.

Vi går til valg for å trykke hardere på pedalen, og vi trenger din stemme for å få oss framover.

Venstres tre hovedsaker ved valget 2023 er:

1. God sak!
2. God sak!
3. God sak!

Programkomiteen ønsker innspill fra medlemmer og lokallag til hva våre hovedsaker bør være.

Med dette ønsker vi oss din stemme ved valget neste år. Godt valg!

2. TA VARE PÅ NATUREN

Menneskeskapte klimaendringer og tap av natur og arts mangfold er Nordland og verdens største utfordring, som krever en radikal omstilling av samfunnet og justering av vår adferd. Å kutte klimagassutslipp, bevare naturen og forvalte jordens ressurser på en bærekraftig måte er nødvendig for å sikre Nordland og jorda for generasjonene som kommer etter oss, men innebærer også nye muligheter for god livskvalitet og verdiskaping.

Venstre vil gjøre det enklere for næringslivet, det offentlige og privatpersoner i Nordland å velge grønt. Det er summen av små og store grønne handlinger og tiltak som skal gjøre Nordland klimanøytralt.

Nordland har et særlig godt utgangspunkt for å lykkes med omstillingen, med rike ressurser og en langstrakt kyst. Men naturen er også sårbar, og må tas vare på. I arbeidet for natur og klima har fylkeskommunen et stort ansvar.

a) Kutte klimagassutslipp

Nordland fylke har satt seg ambisiøse klimamål, og arbeidet for å nå dem må intensiveres. Dette krever kraftfulle tiltak på alle områder.

Som innkjøper har fylkeskommunen en sterk muskel i klimakampen. Den må brukes. Nordland har med sin lange kyst gode forutsetninger for, og et særskilt ansvar for, å legge til rette for grønn skipsfart og nødvendig infrastruktur. 34 prosent av utslippene i Nordland kom fra sjøfart i 2019. Av dette utgjorde passasjertrafikk aller størst andel.

Nordland Venstre vil:

- Innarbeide Nordland fylkeskommunes forpliktende mål for klimakutt i klimabudsjett og klimaregnskap som underlegges revisjon
- At Nordland fylke skal stille klimakrav til alle innkjøp
- At all kollektivtransport i Nordland skal være utslippsfri, og det skal alltid lønne seg å velge grønt
- At alle byggeprosjekter i fylkets regi skal være klima- og miljøvennlige, med utslippsfrie byggeplasser og anleggsplasser
- At alle nybygg i fylkeskommunal regi skal være minimum karbonnøytrale, helst karbonpositive
- At klimagevinsten i rehabilitering fremfor riving skal alltid vurderes i fylkeskommunens eiendomsprosjekter
- At det skal installeres solenergi på fylkeskommunens bygningsmasse
- At fylkeskommunens kompetanse innenfor klimaarbeid- og planlegging skal komme kommunene til gode
- At Nordland fylkeskommune skal bygge nettverk med regionens næringsliv og offentlige virksomheter som ønsker å fremme grønn verdiskaping og redusere sine klimagassutslipp.

b) Mer fornybar energi

Nordland fylke har et stort konkurransefortrinn som kraftfylke, og fylkeskommunen må jobbe for at våre kraftressurser gir lokal verdiskaping og klimagevinst. Utbygging av mer fornybar kraft vil være helt nødvendig de neste årene dersom vi skal nå klimamålene. Samtidig må

1 politikerne sette klare grenser for hvor utbygging kan skje, og alltid balansere hensynet til
2 naturen opp mot behovene for mer fornybar kraft.

3 Nordland Venstre vil:

- 4 - At det skal lønne seg å ruste opp og utvide eksisterende vannkraftverk som bidrar til
5 økt produksjon av fornybar energi i.
- 6 - At det skal utformes en regional plan for vindkraft på land i Nordland
- 7 - At fylkeskommunen skal stille seg positiv til utbygging av vindkraft på land og til havs,
8 men alltid balansere utbyggingene opp mot biologisk mangfold, gytefelt,
9 urfolkshensyn og friluftsliv
- 10 - Kreve bred og grundig kartlegging av miljøverdier og eksisterende næringsinteresser
11 for å unngå konflikter og tilrettelegge for sameksistens når nye vindprosjekter skal
12 behandles
- 13 - Ikke bygge ut vernede vassdrag
- 14 - Endre plan- og bygningsloven slik at kraftkrevende etableringer over en viss terskel
15 skal vurderes av fylkeskommunen opp mot øvrig samfunnsnytte av etableringen
- 16 - Jobbe for et regelverk som gjør det lønnsomt å videreforedle energien i regionen
- 17 - Jobbe for å løse opp i flaskehalser i kraftnettet som hindrer etableringer av
18 kraftkrevende arbeidsplasser og infrastruktur i fylket
- 19 - At takflater på fylkeskommunale bygg så langt som mulig skal benyttes til
20 energiproduksjon eller utformes aktivt
- 21 - Stille strenge miljøkrav til eksisterende og framtidig industri, og samtidig sikre
22 finansiering til miljøtiltak gjennom for eksempel Enova og klimafondet
- 23 - Styrke arbeidet med samfunnssikkerhet og klimatilpasning, blant annet
24 gjennom å støtte kommunal planlegging, god samfunnsplanlegging og å redusere
25 vedlikeholdsetterslep

27 **c) Sikre naturmangfold**

28
29 Natur- og kulturverdier må komme først og være premiss for vekst og utvikling i Nordland.
30 Skogvern, jordvern og marine verneområder er den sikreste måten å bevare biologisk
31 mangfold, og samtidig fortsette lagringen av CO2 noe som gir stor klimagevinst.

32 Nordland Venstre vil:

- 33 - Ta vare på det biologiske mangfoldet i Nordland ved grundigere kartlegging og
34 gjennom aktiv bruk og vern
- 35 - Ha strengere og mer aktiv forvaltning av eksisterende marine verneområder, som
36 f.eks Saltstraumen i Bodø
- 37 - Jobbe for å få på plass flere marine verneområder
- 38 - Si nei til utbygging som reduserer arealet av dyrkbar mark, matjord og myr

41 **d) Miljø, bærekraft og avfallshåndtering**

1 I Nordland skal hensynet til ville dyr og plantearter, på land og i vann, tillegges avgjørende
2 vekt og verdi når det skal gis tillatelse til utslipp av kjemikalier eller giftige stoffer fra næringer
3 slik som gruvedrift og havbruk.

4 Vi må bruke ressursene våre flere ganger, og redusere forsøpling ved å fremme gjenbruk.
5 Det må jobbes systematisk og på alle nivå for å redusere mengden plast i havet.

6 Nordland Venstre vil:

- 7 - Redusere matsvinn i fylkeskommunens egne virksomheter
- 8 - Håndheve prinsippet om at forurensere betaler
- 9 - Samarbeide med avfallsselskapene for oppsamling og håndtering av avfall i hav og
10 langs strender.
- 11 - Sikre at gamle miljøgiftutslipp kartlegges og ryddes opp i

13 *Diskusjonspunkt: Havbruk, natur og tillatelser*

14 *Programkomiteen ønsker innspill fra medlemmer og lokallag rundt hvordan vi kan sikre*
15 *bærekraftig vekst i havbruksnæringen. Vi ønsker innspill til hvordan prosessene rundt*
16 *søknader om etablering av nye anlegg fungerer og bør være, knyttet til lokale og regionale*
17 *beslutninger.*

19 **3. UTDANNING FOR FRAMTIDA**

20 Løsningen på de fleste utfordringene vi står overfor i Nordland, er kunnskap. Kunnskap gir
21 folk større frihet til å kunne ta egne valg. Kunnskap utjevner sosiale forskjeller slik at alle får
22 likere muligheter. Kunnskap skaper arbeidsplasser, nye produkter og tjenester, løser
23 klimautfordringer og pandemier. Den beste måten å bekjempe utenforskap på er kunnskap,
24 fordi kunnskap gir enkeltmennesker flere verktøy til å bestemme over egen framtid.

25 Vi vil gi barna og barnebarna våre de beste forutsetningene for å lykkes. Det krever både
26 fleksibilitet og kvalitet i alle stadier av utdanning og forskning: Mer frihet, flere muligheter og
27 mindre politisk styring av hverdagen for elev og lærer.

28 Læring skjer hele livet. Nordland og samfunnet endrer seg mye raskere nå enn for bare en
29 generasjon siden. De fleste må forvente at en eller annen form for kompetanseheving vil
30 være nødvendig i fremtiden for den jobben de har eller ønsker seg. Mulighetene for å heve
31 kompetansen sin må være gode for nordlendingene, uansett hvor de bor.

32 **a. Videregående skole**

33
34 I Nordland har vi 17 videregående skoler, og videregående skoler er et av fylkeskommunens
35 viktigste ansvarsområder. For Venstre er utdanning et høyt prioritert område, og vi har
36 politikken som vil bidra til å redusere frafall og få flere til å fullføre utdanningsløpet sitt med
37 gode resultat.

38 Dyktige lærere er det viktigste for å sikre opplæring av god kvalitet på alle skoler. Vi vil se
39 flere lærere med ulik fagbakgrunn, og sikre at eleven har kvalifiserte lærere i all
40 undervisning. Vi vil gi flere lærere kompetansepåfyll de ønsker. Videregående skoler i
41 Nordland skal være en attraktiv arbeidsplass for høykompetente lærere.

1 Nordland Venstre vil:

- 2 - Ha fritt skolevalg
- 3 - Fjerne aldersgrensen for å kunne ta ordinær videregående opplæring, som tvinger
- 4 mange flyktninger og asylsøkere fra distriktene og til byene og OPUS for å kunne ta
- 5 utdanning
- 6 - Sikre en mykere overgang for elever i fare for å falle ut av vgs ved å la miljøarbeidere
- 7 følge elever fra ungdomsskolen over til de første ukene på vgs
- 8 - At prinsippet om tidlig innsats og forsterket opplæring også skal gjelde i vgs
- 9 - Fjerne fraværgrensa
- 10 - Gi elever større valgfrihet i vgs
- 11 - Sørge for god psykososial oppfølging av elever som sliter med lett tilgjengelig
- 12 skolehelsetjeneste på skolen; bygge lag rundt eleven
- 13 - Finne gode løsninger for ungdom som ikke er i vg opplæring, gjennom styrking av
- 14 oppfølgingstjenesten, og tilrettelegge alternative opplæringsarenaer
- 15 - Videreføre «Steigen-modellen» for videregående opplæring i bedrift, og se på
- 16 muligheten for å gjøre denne ordningen gjeldende for hele Nordland
- 17 - Sikre elevtjeneste-rettighet for lærlinger
- 18 - At det skal være enklere å kombinere praktisk arbeid og teori på yrkesfaglinjer.
- 19 Allerede fra første trinn skal man få praktisk erfaring med faget sitt.
- 20 - At utstyrsparkene ved skolene tilsvarer de man finner i arbeidslivet
- 21 - Gi alle elever som ikke har fullført fagopplæring et individuelt utformet
- 22 kompetansebevis, som kan hjelpe eleven å komme i arbeid på tross av manglende
- 23 fagbrev
- 24 - Legge til rette for at det blir enklere for elevene å skifte studieretning fra
- 25 studiespesialisering til en yrkesutdanning og vice versa
- 26 - At fullføringsreformen trer i kraft for skoleåret 2023/24, og fylket får økt finansiering
- 27 - Styrke rådgivingstjenesten og stille krav om egnethet og formell rådgiverkompetanse
- 28 - At fylkeskommunen skal ta større økonomisk ansvar for skolehelsetjenesten
- 29 - Avvikle ruskontrakter og sikre at ungdom enkelt kan oppsøke informasjon og
- 30 oppfølging
- 31 - Ivareta elevers rettssikkerhet ved å ikke tillate narkotikaaksjoner med politihund eller
- 32 kameraovervåking på vgs
- 33 - At det skal bli enklere å opprette nye linjer som næringslivet og elever etterspør

34 *Diskusjonspunkt: Skolestruktur.*

35 *Det er stadig diskusjoner om hvilke linjer som skal opprettholdes og hvilke som skal*
36 *legges ned. Det vil det definitivt bli også i neste periode. Programkomiteen mener vi i*
37 *utgangspunktet må prioritere kvalitet og kompetanse i utdanningstilbudet foran å skulle*
38 *opprettholde linjer 'overalt'. Samtidig mener vi at det blir for skjematisk å skulle la rigide*
39 *tellekanter på elevtall for å bestemme hvilke linjer som skal legges ned og ikke.*
40 *Programkomiteen ønsker særlig tilbakemeldinger fram til andreutkastet på hvilke hensyn*
41 *som bør veie tyngst i diskusjonene rundt skolestruktur som vil komme de neste fire*
42 *årene.*

43 **b. Samarbeid mellom skole og arbeidsliv**

44
45 Et godt samarbeid mellom skolene og arbeidslivet i Nordland er viktig, både for elevene
46 og næringslivet. Næringslivet trenger at elevene vet hvilken kompetanse som

1 etterspørres i arbeidslivet. Elevene trenger praksis for å bli gode fagfolk. For bedriftene
2 kan det være både ressurs- og tidkrevende å følge opp lærlinger. Derfor må det bli
3 enklere og rimeligere for bedriftene å ta inn lærlinger.

4 Nordland Venstre vil:

- 5 - Fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger
- 6 - Øke lærlingtilskuddet til næringslivet
- 7 - Etablere læreplasser i staten og kommunene
- 8 - Stille krav om å bruke lærlinger ved offentlige anbud
- 9 - Sikre gode tilbud, både for unge og voksne, innen tradisjonelle håndverksfag og små
10 eller kulturelt verneverdige fag
- 11 - Utbedre regelverket rundt utlysning av anbud slik at det kommer tydelig fram at
12 bedrifter som har tatt inn lærlinger vil kunne ha et fortrinn
- 13 - utvide lektor II-ordningen til å inkludere flere fag slik at man får andre fagpersoner
14 enn lærere inn i skolen
- 15 - Være positiv til private initiativ som styrker utdanningstilbudet, opprettelse av
16 internasjonalt orienterte studieløp som for eksempel IB-linjer

17 **c. Fagskoler og OPUS**

18
19 Fagskoleutdanning er en kortere og mer yrkesrettet videreutdanning enn det som tilbys ved
20 høyskoler og universiteter. Fagskoleutdanning betegnes ofte som «arbeidslivets utdanning»,
21 fordi utdanningstilbudet drives og utvikles i nært samarbeid med arbeidslivet. Dette gir gode
22 muligheter til å skreddersy utdanningene til løpende behov for kompetanse i arbeidslivet, og
23 det gir studentene en svært relevant utdanning. Fagskoleutdanningene, som har som formål
24 å være fleksible og yrkesrettede og tilpasset ny teknologi og nye trender og behov i
25 arbeidslivet, spiller en helt sentral rolle for å møte kompetanseutfordringene i Norge.

26 OPUS, opplæring og utdanningssenter har som hovedoppgave å tilrettelegge voksnes
27 opplæring og kompetanseutvikling. Det varierer fra kortere kurs, til hele opplæringsløp og
28 prosjekter med flere partnere og større omfang.

29 Nordland Venstre vil:

- 30 - Bygge ut fagskoletilbudet og gi flere mulighet til å velge høyere yrkesfaglig utdanning
- 31 - Gjennomgå finansieringen av tekniske og helse- og sosialfaglige fagskoler for å sikre
32 at det ikke er noen usaklig forskjellsbehandling i finansieringa
- 33 - Stimulere til tettere samarbeid mellom skoleeiere og med næringslivet for å heve
34 kvaliteten og sikre praksisnær utdanning
- 35 - At rådgivningstjenestene på skolene får mer kunnskap om muligheter innenfor
36 fagskolene
- 37 - Forenkle systemet slik at fag fra fagskolen i større grad kan gi fritak for enkelte fag i
38 en høyere grad fra universitetet eller høgskolesystemet.

40 **d. Fylkeskommunen som medspiller for høyere utdanning i fylket**

41
42 Nordland har store muligheter. Samtidig er situasjonen for oss i fylket at vi trenger flere folk –
43 ikke minst med relevant kompetanse innen nye næringer, utdanning og helse. Venstre vil
44 arbeide for Kunnskapens hus hvor fylkeskommunen i samarbeid med kommunene og

1 universitetsmiljø i inn- og utland kan etablere arbeidsplasser og studieplasser innen forskning
2 og høyere utdanning.

3 Nordland Venstre vil:

- 4 - Se på mulighet for campus i Svolvær
- 5 - Fortsette sitt tett og gode samarbeid med universitetene og forskningsmiljøene i
6 landsdelen, både gjennom direkte støtte til vitenskapelige stillinger og kobling mellom
7 næring og forskning.
- 8 - Videreføre og styrke internasjonalt samarbeid

9

10 **4. MODERNE OG GRØNN SAMFERDSEL I NORDLAND**

11 Vi står overfor flere store utfordringer i samferdselssektoren i Nordland de neste årene.
12 Etterslepet på fylkesveger, behov for miljøvennlige alternativer på buss, hurtigbåt og ferje.
13 Det trengs bedre tilrettelegging for myke trafikanter i byene og tettstedene rundt om i
14 Nordland.

15 Gode samferdselsløsninger er en forutsetning for at næringsliv og arbeidsmarkedene skal
16 fungere best mulig. For å sikre gode løsninger i hele fylket er vi nødt til å se på ny teknologi
17 for å løse utfordringene fylket står foran.

18 God og fleksibel infrastruktur innenfor veg, kollektivtransport og kommunikasjon er en viktig
19 faktor for levende samfunn i hele fylket. Hvis den lokale snekkerbedriften er avhengig av at
20 hurtigbåten tar gods vil Venstre legge vekt på det. Om den lokale ungdomsklubben har
21 behov for at bussen går 10 minutter tidligere vil Venstre gjøre det vi kan for å få det til.

22 Det er folk som bor og bruker kollektivtransporten og infrastrukturen som best vet hva som
23 skal til for å gjøre tilbudet bedre.

24

25 **a. Gang og sykkel**

26
27 Det å være fysisk aktiv er viktig for folkehelsa. At flere går og sykler vil være med på bedre
28 helsa i befolkningen. Det vil samtidig bedre luftkvaliteten, støy og redusere klimautslippene.

29 Venstre ønsker en satsning på gang- og sykkeltraseer, og legge til rette for
30 mikromobilitetsløsninger i samarbeid med allerede eksisterende kollektivtransport.

31 Nordland Venstre vil:

- 32 - Bygging av gang- og sykkelveger skal prioriteres langs fylkesveier i tettbygde strøk og
33 langs skoleveger.
- 34 - Sikre god drift og vedlikehold av gang- og sykkelveger hele året.
- 35 - I områder med stort potensial for økt sykling skal det prioriteres og bygge
36 gjennomgående sykkelruter.
- 37 - Det skal legges til rette for økt bruk av sykler, el-sparkesykkel, bysykler o.l. i
38 forbindelse med knutepunkter.

39

40 **b. Buss og kollektivtransport**

41
42 Det skal være attraktivt og enkelt å velge bussen i Nordland. Venstre vil fortsette arbeidet
43 med å styrke bussene, særlig rundt byene og knutepunkt i fylket. Det skjer en raskt utvikling
44 og innovasjon knyttet til kollektivløsninger, denne må Nordland være med på. Skal vi sikre et

1 godt kollektivtilbud i hele fylket er vi nødt til å se på løsninger med bestillingstransport i
2 distriktene og autonome busser. Nordland Venstre vil at kollektivtransporten skal knytte
3 fylket sammen.

4 Nordland Venstre vil:

- 5 - Senke prisen på månedskort for kollektivtransport med 25 % i byområder, og 50 % i
6 distriktsområder
- 7 - Øke varigheten på enkeltbilletter til tre timer.
- 8 - Legge til rette for at det blir enklere å bruke samme billett på buss, båt og tog innenfor
9 samme sone.
- 10 - At all kollektivtransport i Nordland skal være klimanøytral innen 2030.
- 11 - Etablere bestillingstransport som tillegg til dagens kollektivtransport i
12 distriktskommunene våre
- 13 - Teste ut fleksible billettløsninger, som endrer pris etter hvor mye du reiser.

15 **c. Ferjer og båtruter**

17 Det er viktig med samordning og videreutvikling av nettet av hurtigbåter, godsbåter og ferger.
18 Venstre vil satse på fornying av fergemateriell til raskere, miljøvennlig og sikker drift. Det er
19 behov for effektive transportløsninger mellom hav og land. For Nordland betyr dette
20 utbygging av effektive transportkorridorer og et godt samarbeid med kommunale og
21 regionale havner og omlastningsterminaler.

23 Nordland Venstre vil:

- 24 - Fortsette satsingen på miljøvennlige ferjer og hurtigbåter.
- 25 - Halvere prisen på hurtigbåter i fylket.
- 26 - Videreføre kystgodsruiter i samråd med lokalt næringsliv.
- 27 - Legge til grunn et prinsipp om at lokalbefolkning og fast bosetning skal prioriteres.
- 28 - Re-etablere helårsrute i sambandet Skutvik-Svolvær
- 29 - Avslutte eksperimentet med at Nordland fylkeskommune står som eier og reder av
30 skip brukt til kollektivtransport

32 **d. Veg og bane**

34 I Nordland er gode veger en forutsetning for aktivitet og næringsutvikling i bygd og by.
35 Nordland Venstre vil jobbe aktivt for at regjeringen gjør de nødvendige investeringene på
36 Europa- og Riksvegene i fylket slik at flaskehalser og trafikkfarlige strekninger fjernes.
37 Fylkesvegene må oppgraderes og vedlikeholdes slik at de har en standard som bidrar til
38 utvikling og vekst i fylket. Jernbanesatsing må også skje i nord.

40 Nordland Venstre vil:

- 41 - At utbyggingen av E6 gjennom Sørfold startes opp så raskt som mulig
- 42 - Arbeide for hydrogen- eller biogass på Nordlandsbanen.

- Arbeide for at E6, E10, E12 og Rv 80 gjennom fylket oppgraderes.
- Sikre vedlikehold av fylkesveger, gul stripe før nye motorvegprosjekter.
- Unngå å bygge ned dyrkbar mark, matjord og myr i forbindelse med samferdselsprosjekter
- Sikre konsultasjonplikt og urfolkshensyn i tilknytning til samferdselsprosjekter

Diskusjonspunkt: Nord-Norgebanen.

Programkomiteen ønsker å revurdere Nordland Venstres standpunkt om Nord-Norgebanen. Programkomiteen ønsker derfor innspill fra lokallag og medlemmer om bygging av Nord-Norge banen sett opp mot det totale behovet for samferdselsinvesteringer i Nordland, naturinngrep,

e. Luftfart

Lufthavnstrukturen er viktig for å skape regional utvikling i hele vårt langstrakte fylke. Fly er en del av det kollektive reisetilbudet, og er med på å binde Nordland sammen både internt og mot resten av landet og utlandet. De nye nullutslippsflyene er som skapt for kortbanenettet i Nordland, derfor bør Nordland være pilot for utslippsfrie fly. Samtidig vil vi jobbe for et så godt rutetilbud som mulig i Nordland.

Nordland Venstre vil:

- Ikke legge ned flyplasser på kortbanenettet.
- Øke frekvensen på kortbanenettet.
- Jobbe for å få strekningen Bodø - Røst som pilot for testing av EI-fly.
- Ha EI-fly på kortbanenettet.
- Utrede muligheten for en ny karbonnøytral/elektrifisert småflyplass i Nord-Salten

f. Bredbånd

Hverdagen er digital. For at folk skal ha friheten til å bestemme hvor de skal bosette seg, ta utdanning og arbeide, må vi sikre full bredbåndsutbygging og rask utbygging av 4G og 5G-nett over hele Nordland.

Nordland Venstre vil:

- Legge til rette for utbygging av bredbånd i områder der det ikke er kommersielt lønnsomt.
- Legge til rette for god bredbånd og mobildekning, slik at det er mulig å jobbe og studere desentralisert.

5. NORDLAND TRENGER FOLK - TA HELE NORDLAND I BRUK

Det grønne skiftet, fiskeri og havbruk, mineralsektoren og reiselivet er blant næringene som gjør at Nordland skriker etter folk og arbeidskraft.

Nordland Venstre vil at fylkeskommunen skal ta et større ansvar for kreative grep som bidrar til bolyst, blilyst og rekruttering av folk og kompetanse til Nordland. Uten folk, arbeidstakere og gründere som ønsker å bo i fylket vårt hjelper det lite med mange nye arbeidsplasser.

Vi vil at fylkeskommunen skal bidra til at alle kommuner og regioner i Nordland får vist frem hva de kan tilby til befolkning og tilflyttere. Samtidig må fylkeskommunen ta et overordnet ansvar for å markedsføre Nordland nasjonalt og internasjonalt.

Venstre vil også at fylkeskommunen tar et større ansvar for å sikre lik tilgang til kompetanse i hele fylket vårt. Dette inkluderer å bidra til etableringen av kunnskapshus rundt om i fylket vårt, hvor folk og arbeidstakere kan ta utdanning, videreutdanning eller kurs uavhengig av om det er på videregående nivå, fagskolenivå eller høyere utdanning.

Vi ønsker også at flere av fylkeskommunens tjenester, enheter og arbeidsplasser som i dag er lokalisert i fylkeshovedstaden vurderes desentralisert og spredd utover fylket.

Nordland Venstre vil:

- At fylkeskommunen i samarbeid med regionrådene og kommunene etablerer et prosjekt for å motvirke fraflytting, samt markedsføre mulighetene i fylket vårt mot mulige tilflyttere
- At alle i Nordland som ønsker det skal ha tilgang til gratis etablerer/gründeropplæring
- Stille strengere krav til Innovasjon Norge, SIVA og destinasjonsselskapene i Nordland om synlighet og aktivitet i hele fylket
- At fylkeskommunen følger opp vedtatte nærings- og innovasjonsstrategier i Nordland ved å ta initiativ til, finansiere og involvere seg tettere på konkrete prosjekter for å videreutvikle spesifikke næringer eller strategiske fordeler Nordland har. Dette gjelder særlig innenfor energi, industri, fiskeri, havbruk, landbruk, mineral og reiseliv
- At det utformes en egen strategi for å gjøre næringslivet i Nordland klimanøytralt og fornybart
- At fylkeskommunen tar initiativ til å etablere tre pilot-steder for «kunnskapshus» hvor videregående skoler, fagskoler og høyere utdanning samarbeider om å tilby desentralisert utdanning, videreutdanning og kurs for arbeidstakere og folk
- Satse på entreprenørskap som metode i videregående opplæring i Nordland
- At fylkeskommunens lytter mer til lokalt og regionalt næringsliv når de planlegger kollektivtrafikk, linjestruktur og tilbud på de videregående skolene
- Desentralisere flere fylkeskommunale tjenester, enheter og arbeidsplasser
- Ta initiativ til tettere samarbeid og tydeligere arbeidsfordeling mellom ulike aktører som jobber med næringsutvikling i Nordland: kommunene, regionrådene, fylkeskommunen, Innovasjon Norge, SIVA m.m.

6. MANGFOLDIG OG FRITT KULTURLIV

Å bygge et sterkt kulturfylke handler om å la kulturlivet utfolde seg på egne premisser. Det skal finnes solide kulturarenaer der folk bor i Nordland. Skal vi ha et samfunn bestående av

- 1 rause fellesskap tuftet på toleranse og ytringsfrihet trenger vi pulserende kunst- og
2 kulturmiljøer i både distrikter og byer over hele Nordland.
- 3 Nordland skal være et mangfoldig og inkluderende samfunn der skaperkraft, kreativitet og
4 kunst har en sterk egenverdi og bidrar til nye perspektiver, lokal bærekraft, tilhørighet og
5 livskvalitet.
- 6 All kultur er ytringer. Et åpent og liberalt samfunn legger til rette for alle ytringsformer.
7 Kulturpolitikken har sitt utgangspunkt i ytringsfrihetens infrastruktur og er viktig for å bygge
8 demokratiet vårt. Kulturen skal være tilgjengelig og speile mangfoldet i samfunnet. Kultur
9 bygger identitet, dannelse og fellesskap. Kulturen skal favne både bredt og smalt.
- 10 Kulturpolitikken skal bidra til økt mangfold. Det skal bli enklere og tryggere å satse på kultur
11 og idrett, og vi trenger både topp og bredde. Kulturarven og språket former oss både som
12 enkeltmennesker og som fellesskap. Vi vil ha sterke kulturinstitusjoner og et fritt kulturfelt
13 som blomstrer. Det vil gi oss et mangfoldig tilbud med mange forskjellige ytringer. Enten vi
14 går på festival, teater, bibliotek eller museum: Kulturinstitusjoner er til for alle. Vi vil sikre
15 bredde og mangfold i kulturtilbudet.
- 16 Det må finnes inspirerende museer som tar sitt samfunnsansvar på alvor og som bevarer og
17 formidler historier som sier noe om hvem vi har vært – og dermed også noe om hvem vi er
18 nå. Nordland Venstre støtter opp om regionmuseenes selvstyre, og vil ikke sentralisere alle
19 regionmuseene under en felles administrasjon. Over halvparten av oss er engasjert i ulike
20 former for frivillig arbeid. Vi verdsetter mangfoldet og vil gjøre det enda enklere å bli frivillig.
- 21 Nordland Venstre vil:
- 22 - Utvide støtteordninger for festivaler og kulturdager
 - 23 - Øke bevilgninger for kulturarrangement over hele fylket
 - 24 - Vil sikre at innovasjon Nordlands støtteapparat også er tilpasset kulturnæringer i en
25 etablererfase
 - 26 - Utvikle bibliotekene hvor de i tillegg til å være møteplass og felles storstue, kan
27 fungere som folkeverksted.
 - 28 - At fylkesbibliotekene ivaretar regionale bibliotekoppgaver og bibliotekutvikling og er
29 bibliotekfaglig rådgiver for folkebibliotekene og bibliotek i de videregående skolene i
30 fylket.
 - 31 - Sikre samisk og kvensk kultur gode rammebetingelser og styrke mulighetene for å
32 lære seg samisk og kvensk.
 - 33 - At Bodø 2024 europeisk kulturhovedstad skal gi varige kulturelle ringvirkninger over
34 hele Nordland.
 - 35 - Opprette stipend- og tilskuddsordninger for unge kunstnere og musikere i
36 etablererfasen.
 - 37 - Opprette finansiell støtte til regionale fordypningsprogram for kulturskolene
 - 38 - Utvikle distriktsmusikerordningen
 - 39 - Beholde og videreutvikle UKM, den kulturelle skolesekken og
40 sceneinstruktørordningen
 - 41 - Påvirke statlig etablering av vedlikeholdsfond for å sette i stand verneverdige og
42 fredede kulturbygg.
 - 43 - Etablere prøveordning for den kulturelle ryggsekken i barnehagene.
 - 44 - Bidra til at museer i Nordland har økonomisk handlingsrom til å være levende
45 samfunns- og kunnskapsinstitusjoner og støtte opp om museenes selvstyre
 - 46 - Sikre statlig og fylkeskommunal støtte til regionale kompetansesentre i musikklivet

- Flytte mer kulturmak t ut i regionene, både midler og kompetanse ved å opprette regionale Kulturfond

7. SÁMEIELLEM NORDLÁNDAN – SAMISK I NORDLAND

Nordland Venstre vil at Nordland fylkeskommune skal ta en tydelig rolle som fremmer av samisk språk, kultur og samfunnsliv. Dette gjelder alle former for samisk, med et særskilt ansvar for lulesamisk, pitesamisk og sørsamisk språk.

Likeverd starter med språket - hjertespråket. Derfor vil vi at Nordland fylkeskommune praktiserer praktisk språklikeverd i sin kommunikasjon, kombinert med å støtte faktisk opp om språkarbeidet rundt om i fylket.

De tjenestene fylkeskommunen har ansvar for, og da særlig videregående opplæring, må få anledning til å ta sitt samiske språkoppdrag på alvor. Det betyr at de må ha ressurser og kompetanse til å tilby likeverdige språktjenester og undervisning.

Det må arbeides for at Knut Hamsun VGS på Hamarøy og Mosjøen VGS sin filial i Hattfjelldal får status som statsfinansierte lulesamiske og sør-samiske videregående skoler.

For å sikre nok lærerkrefter med samisk språkkompetanse må fylkeskommunen selv, og i samarbeid med andre aktører, prioritere rekruttering, utdanning og å beholde samiske lærerkrefter i Nordland.

Samisk kultur skal fremmes og støttes opp om gjennom fylkets kulturinstitusjoner: fylkesbibliotek, Nordland teater, den kulturelle skolesekken, UKM m.m. I tillegg bør samiske kulturinstitusjoner ikke diskvalifiseres fra fylkeskommunal støtte, selv om disse får støtte fra Sametinget.

I saker som utløser konsultasjonsplikt om samiske interesser (f.eks. mineral, havbruk, natur m.m) skal fylkeskommunen være tidlig ute med forankring og konsultasjoner, og praktisere full åpenhet i disse prosessene.

Nordland Venstre vil:

- At fylkeskommunen i enda større grad enn i dag fremmer samisk språk, kultur og samfunnsliv
- Øker innsatsen for samisk språk på fylkets videregående skoler
- At Knut Hamsun VGS på Hamarøy og Mosjøen VGS sin filial i Hattfjelldal får status som statsfinansierte lulesamiske og sør-samiske videregående skoler.
- At fylkeskommunen er best i klassen i bruken av konsultasjonsplikt om samiske interesser, og åpenhet rundt disse prosessene